

DATUM 13 juni 2011

NR. NOTA Gebu 834 - Doc.nr. M.1.5/Q.2.4

NOTA Gebu

Onderwerp: Wenselijkheid en haalbaarheid van een Duitslandjaar 2012 aan K.U.Leuven

Status	Werkdocument
Toegang na definitieve goedkeuring	– Gebu-leden & beleidsmedewerkers
Document voor	Informatieverstrekking aan Gemeenschappelijk Bureau
Redacteur	Bart Hendrickx
Gebu-lid	Prof.dr. Bart De Moor
Probleemstelling	<p>In opvolging van de lezing van de Duitse Ambassadeur in het kader van de Lecture Series op 24/2/2011 werd vanuit de Duitse Ambassade het voorstel gelanceerd om in 2012 (kalenderjaar) een "Duitslandjaar" aan de K.U.Leuven te laten doorgaan. Dergelijk jaar werd voor het eerst in Vlaanderen aan de Universiteit Antwerpen georganiseerd in 2010-2011 en werd als redelijk succesvol geëvalueerd.</p> <p>Het concept stoelt op een tweeledige benadering rond enerzijds wetenschappelijke samenwerking en anderzijds cultuur in de brede zin van het woord (kunst, taal, mobiliteit, studenten, ...) Invulling van het programma gebeurt in de eerste plaats (maar daarom niet exclusief) op basis van voorstellen van de K.U.Leuven, waarbij het uitgangspunt het streven naar een win-winsituatie moet zijn (gezamenlijk voordeel als leidraad bij hele concept).</p> <p>Belangrijkste objectief van een Duitslandjaar is om de samenwerkingen rond wetenschap en onderwijs met Duitse instellingen en partners 'in the picture' te plaatsen en te incentiveren, en ook evenementen te organiseren die de Duitse cultuur in brede zin een betere bekendheid geven binnen de K.U.Leuven.</p>
Voorstel oplossing	Het International Office zal in samenspraak met de Duitse Ambassade en de nieuwe ambassadeur nagaan of er voldoende materiaal is en financiële ondersteuning vanuit de ambassade om dergelijk Duitslandjaar te organiseren. In voorkomend geval wordt een conceptnota uitgewerkt die aan het Gebu zal worden voorgelegd. In voorkomend geval zal ook een eventuele vraag tot cofinanciering worden bekeken.
Voorstel beslissing	Het Gebu beslist: - de vicerector Internationaal Beleid en het International Office te mandateren om

	<p>bij de Duitse Ambassade de haalbaarheid na te gaan van een Duitslandjaar, m.i.v. de haalbaarheid van financiering van activiteiten en evenementen;</p> <p>- in voorkomend geval een conceptnota uit te werken voor de organisatie van een Duitslandjaar aan de K.U.Leuven in het kalenderjaar 2012, waarbij als belangrijkste objectieven wordt nagestreefd om de wetenschappelijke samenwerking te consolideren en intensifiëren, de mobiliteit van studenten en onderzoekers te verbeteren en ook culturele evenementen te organiseren m.b.t. de Duitse cultuur.</p>
Inhoudelijke implicaties	<i>Onderwijs:</i>
	<i>Onderzoek:</i>
	<i>N.:</i>
Praktische implicaties	
	<i>Personeel:</i> academische / administratieve werkgroep
	<i>Ruimte:</i>
	<i>ICT:</i>
	<i>N.:</i>
Beslissing	Gebu 834 d.d. 21.06.2011:
Volgende stap	
Communicatie na definitieve goedkeuring	<i>Intern:</i> na definitieve beslissing
	<i>Extern:</i> idem
Contactpersoon	Bart Hendrickx

Nota : 2012 Duitslandjaar aan de K.U.Leuven

1. Oorsprong

In opvolging van de lezing van de Duitse Ambassadeur in het kader van de Ambassadors' Lecture Series op 24 februari 2011 werd recent overlegd met Duitse diplomaten over de verdere opwaardering van de samenwerking met Duitsland in het algemeen en met de Duitse Ambassade in het bijzonder. Zeer concreet wil men het concept van een Duitslandjaar aan de K.U.Leuven in 2012 (kalenderjaar) invulling geven. Het eerste Duitslandjaar vond plaats aan de UA in 2010 en werd als redelijk succesvol geëvalueerd. Voornaamste verbeterpunten lagen in de beperkte initiatieven die van de universiteit zelf kwamen en de communicatie omtrent de activiteiten. (*Voor een overzicht van het programma in Antwerpen: <http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=.DUITSLANDJAAR>).*

Ambassadeur Bettzeuges termijn als posthoofd in Brussel loopt af in juli 2011 en hij wil de basis van het project rond het Duitslandjaar aan de K.U.Leuven leggen voor hij zijn functie in Brussel beëindigt. (Hij blijft naderhand echter in België en wil een serie guest lectures geven aan K.U.Leuven, zoals hij reeds in Brugge doet). Ook de nieuwe inkomende ambassadeur (Cuntze, komende van Ankara) zou het concept erg genegen zijn en dit verder willen uitbreiden. Volgens de ambassade is er een principiële toezegging van de UCLouvain om het volgende Duitslandjaar in 2013 op zich te nemen. (UGent zou naar verluidt ook kandidaat zijn voor 2012, indien K.U.Leuven zich niet wenst te engageren.)

2. Achtergrond

Het concept stoelt op een tweeledige benadering rond enerzijds wetenschappelijke samenwerking en anderzijds cultuur in de brede zin van het woord (kunst, taal, mobiliteit, studenten...) De invulling van het programma gebeurt in de eerste plaats (maar daarom niet exclusief) op basis van voorstellen van de K.U.Leuven, waarbij het uitgangspunt het streven naar een win-winsituatie moet zijn (gezamenlijk voordeel als leidraad bij hele concept). Voor het welslagen van het project dient een coördinator/trekker binnen de K.U.Leuven aangeduid te worden om samen met de Ambassade het programma uit te tekenen en in goede banen te leiden. De Duitse Ambassade heeft sinds dit jaar ook zogenaamde "junior-diplomaten" aan de K.U.Leuven aangesteld die zich engageren om initiatieven gericht op Duitsland mee uit te werken (in casu twee doctorandi (Letteren en Ingenieurs)) en de samenwerking met de Ambassade te ondersteunen.

Als K.U.Leuven willen we ons beter positioneren als Europese kwaliteitsvolle onderzoeksuniversiteit om zo toegang te krijgen tot een hoger segment van sterke Duitse studenten voor onze programma's. De Duitse ambassade wil aan deze positionering volle steun verlenen en heeft zich zelf tot doel gesteld meer Vlaamse/Leuvense studenten naar Duitsland op Erasmus te krijgen (beschikbare slots worden nu maar voor de helft ingevuld). Men wil kijken naar wat de ratio voor samenwerking met Duitse instellingen is en waar er eventueel bijkomende mogelijkheden liggen die tot op heden onbenut blijven.

De ambassade heeft middelen beschikbaar om de toenadering tot Duitse onderzoeksinstituten en de link met de Duitse bedrijven/industrie te bevorderen. Ze willen bestaande initiatieven en interessepunten meer (Duitse) focus geven door gerichte incentives ter beschikking te stellen op aangeven van de universiteit. De ambassade stelt haar hele arsenaal aan contacten en gewicht ter

beschikking van de universiteit om de interactie met Duitse instellingen, instanties en bedrijven te bevorderen.

Bijkomend kunnen/willen ze het geheel omkaderen met gerichte culturele initiatieven, maar alleen als die lokaal door de universitaire gemeenschap en de stad mee gewild en gedragen zijn. Zo kunnen zij tentoonstellingen en “performing arts” naar Leuven halen die anders niet bereikbaar zouden zijn, maar dit kan uiteraard alleen in samenspraak met de culturele instanties in Leuven en de universiteit.

Het gaat vooral om een engagement om gezamenlijk, vertrekkende vanuit vooral reeds bestaande initiatieven, een aantal instrumenten te oormerken, bijzondere focus te geven. De contacten, ervaring en het gewicht van de ambassade kunnen hierbij nuttig en instrumenteel zijn.

De Duitse Ambassade heeft alvast een duidelijk signaal gegeven dat ze de academische diplomatie vooral in samenwerking met de K.U.Leuven wil bevorderen door van vijf Juniordiplomaten meteen twee K.U.Leuven-medewerkers te benoemen, Jens Emmerich (Groep Wetenschap & Technologie, lid Raad Internationaal Beleid) en Geert Stuyckens (Groep Humane Wetenschappen). Hun argumentatie luidt als volgt:

Het eerste argument betreft de studentenmobiliteit. Meer dan 100.000 Duitse studenten studeren jaarlijks in het buitenland. Daarmee zijn de Duitsers de mobielste studenten van Europa, maar toch komen er slechts een kleine 600 elk jaar naar België. De gunstige ranking van de K.U. Leuven in het internationale universiteitenlandschap is in Duitsland onvoldoende bekend. Aan onze universiteit zijn 5000 van de ongeveer 37.000 studenten van internationale herkomst. Van deze 5000 studenten komen er maar 182 of 0,5% (!) uit Duitsland. Omgekeerd stelt het Erasmus-programma behoorlijk wat plaatsen voor K.U.Leuven-studenten in Duitsland ter beschikking, maar daarvan wordt maar een derde ingevuld - hoewel statistieken aantonen dat 90% van de Belgische studenten die ooit in Duitsland gestudeerd hebben, er graag opnieuw naartoe zouden gaan, hetzij om te studeren, hetzij om te werken. Met een Duitslandjaar kan de K.U.Leuven enerzijds haar goede reputatie in Duitsland verder verspreiden om in de toekomst meer Duitse studenten aan te trekken en anderzijds haar eigen studenten warm maken voor een verblijf in Duitsland.

De noodzaak van deze wederzijdse internationalisering blijkt ook uit het feit dat drie van de tien grootste onderzoekspartners van de K.U.Leuven, nl. de Fraunhofer-Gesellschaft, de Max-Planck-Gesellschaft en BASF, Duitse onderzoekscentra en bedrijven zijn. Bovendien is Duitsland nog steeds de belangrijkste handelspartner van België en staat België op de achtste plaats in de Duitse handelsbetrekkingen. Daardoor is de kans dat K.U.Leuven-alumni in een Duitse instelling werk vinden bijzonder groot. Het tweede argument is dus veeleer wetenschappelijk-economisch: met een Duitslandjaar kan de K.U.Leuven de banden van onderzoekssamenwerking met Duitsland nauwer aanhalen en, o.a. door jobbeurzen te organiseren met verhoogde aanwezigheid van Duitse instituten, de beroepsuitwegen van haar studenten aanzienlijk vergroten.

De twee vorige argumenten tonen aan dat de relevantie van een Duitslandjaar de Faculteit Letteren en zelfs de Groep Humane Wetenschappen overstijgt en dat de Groepen Wetenschap & Technologie en Biomedische Wetenschappen er minstens even veel baat bij hebben. Dat neemt niet weg dat het derde, al eerder geopperde socioculturele argument waardevol blijft: de Duitse taal en cultuur wordt in België om begrijpelijke en minder begrijpelijke redenen nog steeds wat stiefmoederlijk behandeld, en daar kan én moet ook de K.U.Leuven wat aan doen.

Verpakking, aandacht en draagvlak geven aan reeds bestaande en een aantal nieuwe initiatieven, is bijgevolg het uitgangspunt van een mogelijk Duitslandjaar. Zo kan alle info over samenwerken met en financieren van initiatieven met Duitsland op een speciale website komen. Een website met hoofdpagina's in het Duits bestaat al sinds kort, gezien de 2011-2012 campagne met Border

Concepts (algemene info, gebundelde MA- programma's, landingspagina's voor MA's en doc scholen, met speciale focus op Arenberg S&T, Google AdWords campagnes, Facebook....). Belangrijk is dat aangetoond kan worden dat Duitsland nu reeds een zeer belangrijke partner is voor K.U.Leuven en dat deze kritische massa nog verder kan gevaloriseerd worden voor onze studenten, onderzoekers en programma's.

Anderzijds leert een steekproefgewijze informele bevraging van enkele faculteiten dat er op dit ogenblik weinig structurele aandacht is voor samenwerking met Duitsland, maar dat een initiatief in deze zin welkom zou zijn.

3. Doelstelling

Erasmusbestemmingen: De Duitse ambassade oordeelt dat het aandeel van Duitse universiteiten als Erasmusbestemmingen voor K.U.Leuven/Vlaamse studenten ondermaats is en heeft zich tot doel gesteld om hier op korte tot middellange termijn verandering in te brengen.

Verhoogde mobiliteit en betere positionering: Onder meer met het oog op meer onderzoekssamenwerking kan ook de instroom van Duitse studenten aan de K.U.Leuven verbeteren, temeer omdat in het recente verleden door Leuvense onderzoekers intensief is samengewerkt met Duitse partners in EU FP6 en FP7 (exhaustieve lijst ter beschikking). Het concept van het Duitslandjaar correspondeert in de ogen van de Duitse ambassade volledig met deze veelzijdige doelstellingen (**verhoogde mobiliteit, onderwijs- en onderzoekssamenwerking**). Het initiatief sluit ook aan en geeft vooral bijkomende impulsen aan de lopende (beperkte) branding en positioneringsoefening gericht op het rekruteren van goede MA en PhD-studenten uit Duitsland.

Focus op Duitsland: De voornaamste bedoeling / betrachting van het Duitslandjaar is de Leuvense academische gemeenschap uit te nodigen om zich bepaalde tijd prioritair te richten op Duitsland, om een jaar lang naar Duitsland te kijken om alle mogelijkheden tot samenwerking in kaart te brengen en uit te putten.

Vanuit de Ambassade wil men een jaar lang met alle hun beschikbare middelen de aandacht en draagvlak voor samenwerking met Duitsland vanuit Leuven verbreden.

Dit alles vertrekkende vanuit, in de eerste plaats, bijkomende aandacht voor en versterking van reeds bestaande activiteiten (bv. extra dimensie voor de activiteiten op Letteren) en samenwerkingsverbanden en de ontwikkeling / het stimuleren van een aantal gerichte nieuwe initiatieven (bv. zichtbaarheid creëren via jobbeurs).

Het lijkt voor de hand liggend dat ook het recent ondertekende strategische samenwerkingsverband tussen Cambridge, Leuven en Heidelberg, rond het "**Health Axis Europe**" concept een vooraanstaande plaats krijgt in de programmatie van een Duitslandjaar, evenals de samenwerking met RWTH Aachen en Nordrhein-Westfalen in kader van het **ELAt TTR-netwerk**.

Op de Duitse ambassade gebeurt de coördinatie door de ambassaderaad van de cel "Cultuur en Pers", waarvan vnl. de eerste secretaris als liaison met de K.U.Leuven zal optreden.

Er is bereidheid bij de twee "juniordiplomaten" (doctorale onderzoekers bij Letteren en Ingenieurs) om een groot deel van de coördinatiefunctie op zich te nemen in Leuven, in samenwerking met andere geïnteresseerden (werk/focusgroepen) en het International Office. In Letteren werd in anticipatie op een Duitslandjaar reeds een dergelijke werkgroep opgericht.

4. Voorstel van beslissing

De vice-rector Internationaal Beleid en het International Office worden gemandateerd om bij de Duitse Ambassade de haalbaarheid na te gaan van een Duitslandjaar, m.i.v. de haalbaarheid van financiering van activiteiten en evenementen; Een eerste vergadering vindt plaats begin juli 2011.

In voorkomend geval wordt een conceptnota uitgewerkt voor de organisatie van een Duitslandjaar aan de K.U.Leuven in het kalenderjaar 2012, waarbij als belangrijkste objectieven wordt nagestreefd om de wetenschappelijke samenwerking te consolideren en intensifieren, de mobiliteit van studenten en onderzoekers te verbeteren en ook culturele evenementen te organiseren m.b.t. de Duitse cultuur.

APPENDIX

Bestaande samenwerking tussen K.U.Leuven en Duitse universiteiten en onderzoeksinstituten

Duitse studenten aan de K.U.Leuven (2010-11) : 256

- Bachelor : 18
- Master : 53
- Doctoraat : 86
- Visiting/international scholar : 21
- Interuniversitair programma : 59
- Andere (credits, post-academische vorming, ...) : 19

Erasmusmobiliteit:

	2008-2009	2009-2010	2010-11
Inkomend	53	56	45
Uitgaand	43	49	51

Aantal Duitse partneruniversiteiten in het kader van het Erasmusproject: 43

Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen (RWTH Aachen University)
Universität Bayreuth
Freie Universität Berlin
Humboldt-Universität zu Berlin
Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn
Technische Universität Carolo-Wilhelmina zu Braunschweig
Technische Universität Chemnitz-Zwickau
Technische Universität Dresden - TU Dresden
Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf
Katholische Universität Eichstätt - Ingolstadt
Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg
Universität Duisburg-Essen
Europa-Universität Viadrina Frankfurt an der Oder
Albert-Ludwigs-Universität Freiburg
Georg-August-Universität Göttingen
Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald
Universität Hannover
Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg
Universität Hildesheim
Friedrich-Schiller-Universität Jena
Christian-Albrechts-Universität zu Kiel
Universität zu Köln
Deutsche Sporthochschule Köln
Universität Konstanz
Universität Leipzig
Medizinische Universität zu Lübeck

Universität Mannheim
Philipps-Universität Marburg
Ludwig-Maximilians-Universität München
Technische Universität München

Aantal Duitse partneruniversiteiten in de institutionele netwerken: 8

Coimbra Group: 3 : Göttingen, Jena en Heidelberg
LERU: 4 : Heidelberg, Freiburg, München en FUBerlin
ELAT TTR : 1 : RWTHAachen

Health Axis Europe: 1 : Heidelberg (naast Cambridge en Leuven)

Geregistreerde onderzoekssamenwerking (zie bijlage met detailinformatie):

658 FP6-projecten
267 FP7-projecten

K.U.Leuven-deelname aan rekruteringsbeurzen in Frankfurt , Munster, Stuttgart en Berlijn (2010-2011).